

DIGITAL
COMPACT

ULTRAZOOM

DSLR

Total Picture Control

B. BoNo Novosad

Tipy pre dokonalé fotografie

digitálnou zrkadlovkou, kompaktom
a ultrazoomom

Dostaňte obsah fotografií pod kontrolu

Táto elektronická kniha bola zakúpená v internetovom kníhkupectve **Martinus.sk**

Meno a priezvisko kupujúceho: **Martin Klačko**

E-mail: **sataniq@gmail.com**

Upozorňujeme, že elektronická kniha je dielom chráneným podľa autorského zákona a je určená len pre osobnú potrebu kupujúceho. Kniha ako celok ani žiadna jej časť nesmie byť voľne šírená na internete, ani inak ďalej zverejňovaná. V prípade ďalšieho šírenia neoprávnene zasiahnete do autorského práva s dôsledkami podľa platného autorského zákona a trestného zákonníku.

Veľmi si vážime, že e-knihu ďalej nešírite. Len vďaka Vaším nákupom dostanú autori, vydavatelia a kníhkupci odmenu za svoju prácu. Ďakujeme, že tak prispievate k rozvoju literatúry a vzniku ďalších skvelých kníh.

Ak máte akékoľvek otázky ohľadom použitia e-knihy, neváhajte nás prosím kontaktovať na adrese **eknihy@martinus.sk**

Obsah tejto knihy

[Obsah tejto knihy](#)

[Komu je určená táto kniha?](#)

[Prečo si prečítať túto knihu?](#)

[Ako sa naučiť fotografovať?](#)

[Prednosti tejto knihy](#)

[O autorovi](#)

[Podakovanie](#)

[Online obrazová príloha](#)

[Krátky slovník odborných pojmov](#)

[Vylúčenie zodpovednosti](#)

[Copyrights](#)

[Symbole použité v tejto knihe](#)

[Úvod - Poďme spolu na fotovýlet](#)

[TIP 1 - Prestaňte byť majiteľom fotoaparátu](#)

[TIP 2 - Zbavte sa automatiky!](#)

[TIP 3 - Fotografujte správnym objektívom](#)

[TIP 4 - Postavte sa na správne miesto](#)

[TIP 5 - Sústreďte sa na zaostrenie obrazu](#)

[TIP 6 - Zachyťte pohyb na fotografii](#)

[TIP 7 - Využívajte vlastnosti clony](#)

[Coffee break - Otázky pri šálke kávy](#)

[TIP 8 - Dosiahnite správne podanie farieb](#)

[TIP 9 - Sústreďte sa na obsah fotografie](#)

[TIP 10 - Vzdelávajte sa!](#)

[Príloha 1 - Stúpajte na vrchol vašich fotografických vedomostí](#)

[Príloha 2 - Slovník pojmov](#)

[Čo je to Total Picture Control?](#)

Komu je určená táto kniha?

Táto kniha je určená všetkým nadšeným majiteľom digitálnych fotoaparátov, bez rozdielu veku a úrovne vzdelania.

Môže byť vašou prvou knihou o fotografovaní. Mojm zámernom ako autora - učiteľa fotografovania, je podporiť váš záujem o fotografovanie.

Schopnosť fotografovať je kreatívna zručnosť vzdelaného, kultúrneho človeka.

Prečo si prečítať túto knihu?

V dnešnom modernom svete digitálnej techniky je obvyklé, že beriete do rúk mobil, smartphone, tablet, kompakt, ultrazoom či digitálnu zrkadlovku a snažíte sa urobiť dobrú fotografiu.

Spoliehate sa na úžasné schopnosti tejto inteligentnej elektroniky. Presvedčili vás, že “ono to fotografuje samo!”

Vytvorené fotografie, napriek reklame, nespĺňajú vaše predstavy. Ste sklamaní. Hľadáte spôsob ako to napraviť. Pýtate sa vašich známych, čítate na internete a nakupujete knihy.

Dnešné knihy o fotografovaní sú plné úžasných fotografií, rýchlych návodov a zaručených trikov, ako robiť dokonalé fotografie. Niektorí autori ponúkajú rýchlu odpoveď: “Hej Scott, ako mám odfoťiť túto kvetinu?” - “Stačí sa správne pozerať a s foťákom urobiť toto...” Nezaoberajú sa vysvetľovaním základných pojmov, idú priamo na vec.

Títo autori už (bohužiaľ!) zabudli, ako sa naučili fotografovať. Ako získali svoje jednotlivé schopnosti. Popisujú fotografovanie, ako niečo prirodzené. Vravajú, že “stačí len mať oko”, veď je to také jednoduché. Ste ich návodmi očarení. Skúsite ich triky a čaro sa rozplynie.

Zostanete opäť sami s nezodpovedanými otázkami:

Ako sa mám zbaviť automatiky?

Čo tam mám nastaviť, aby fotografie boli podľa mojich predstáv?

V tejto knihe vám dám tipy, ktoré zodpovedia otázky, ktoré vás, ako začínajúciho fotografa, trápia.

Ako sa naučiť fotografovať?

Fotografovanie, podobne ako iné zručností človeka, sa skladá z postupných schopností krokov. Tieto ho vedú k jeho celkovej schopnosti niečo vytvoriť alebo ovládať.

Ako získavate takéto schopnosti?

Len si spomeňte napríklad, ako ste sa v detstve učili bicyklovať. Spočiatku ste nevedeli kam dať nohy, čo robiť s rukami, ako sa zapierať do pedálov a pri tom držať rovnováhu a smer jazdy. Padali ste, šlo vám to ťažko. Postupne ste ale zapájali jednotlivé činnosti zručnosti do celku. A zrazu, hop! Odrazili ste sa, získali kontrolu nad jazdou a už sa len opájali rýchlosťou a ladnými pohybmi. Od tohoto momentu už bicyklovať nezabudnete do konca života.

S odstupom času vy sami dávate rady začiatočníkovi pri bicyklovaní a divíte sa: “Čo robí s nohami to nemešlo? Prečo sa často nakláňa na stranu a stráca rovnováhu? Veď vedieť bicyklovať je preda sa také ľahké!” Spomeňte si teraz na triky a rady autorov kníh o fotografovaní, ktorých som spomínal. Chceš vedieť fotografovať? Stačí sa správne pozrieť a stlačiť spúšť, veď je to také ľahké! Oni už zabudli na to, aké krôčky museli urobiť, kým sa naučili fotografovať. Dnes je to pre nich iba jedna komplexná zručnosť, ktorú ovládajú a divia sa, že iní to nechápu.

Už chápete ako to s učením je?

Ako učiteľ fotografovania sa dennodenne stretávam s tým, ako je ťažké urobiť tie prvé krôčky. Vedieť ich postupne pospájať do celku, až príde to “HOP!” a vy zrazu budete vedieť ako to máte odfotografovať.

V tejto knihe vám dám tipy, **aké je ľahké naučiť sa fotografovať „krok za krokom“**. Zoznámim vás s mojou metódou výučby. Je jednoduchá, možno vás prekvapí. Je založená na tom, zapamätať si niekoľko otázok. Vedieť si ich vždy v správny okamih položiť a vedieť na ne, podľa danej situácie, správne odpovedať.

Ponúkam vám metódu učenia „krok za krokom“, ktorou úspešne učím začínajúcich fotografov už päť rokov. Túto metódu som nazval Total Picture Control.

Zoznámte sa s tým, ako dostať obsah vašich fotografií pod kontrolu.

Prednosti tejto knihy

- Využíva všetky možnosti e-kníh a elektronických čítačiek
- V texte sú zaradené interaktívne odkazy ku zdrojom informácií či iným miestam v e-knihe
- Výklad odbornej problematiky je vedený formou jednoduchých otázok a odpovedí
- Obsahuje praktické obrázkové postupy
- Príklady a cvičenia sú vedené spôsobom „krok za krokom“. Lahko tak pochopíte všetky dôležité fotografické techniky a postupy
- Obsahuje online obrazovú prílohu s fotografiami vo veľkom rozlíšení
- Obsahuje online výkladový slovník odborných pojmov
- Spôsob výkladu a náročnosť preberanej problematiky zohľadňuje úroveň: -
Pre začínajúcich fotografov
- Kniha je súčasťou ucelenej edície učebníc pre všetky úrovne fotografických vedomostí

O autorovi

B. BoNo Novosad (1964)

Fotograf, učiteľ' fotografovania a podnikateľ'. Fotografovaniu a fotografickým technikám sa venuje od roku 1980. V roku 1988 absolvoval technickú univerzitu a získal titul inžiniera. Od tejto doby pôsobí ako fotograf v slobodnom povolání. V roku 2008 založil Školu digitálnej fotografie, tu pôsobí ako vedúci lektor a učiteľ' fotografovania.

V roku 2010 vytvoril metódu výučby fotografovania a edíciu učebníc fotografovania s názvom "Total Picture Control".

Touto metódou vedie fotografické kurzy a prednášky, píše učebnice o fotografovaní. Pôsobí v Prahe a Bratislave.

Pod'akovanie

Ďakujem mojim študentom za otázky kladené počas kurzov a prednášok. Pomáhajú mi lepšie chápať problémy začínajúcich fotografov. Tak mohla vzniknúť metóda výučby fotografovania "Total Picture Control" a aj táto e-kniha.

B. BoNo Novosad

Online obrazová príloha

Držím sa zásady, že základnou schopnosťou fotografa je vyjadrovať sa obrazom. Všetky fotografie v tejto knihe, sú veľmi dôležité pre pochopenie preberanej problematiky.

Možnosti niektorých elektronických čítačiek pri zobrazovaní fotografií môžu byť obmedzené. Preto všetky fotografie obsiahnuté v tejto knihe, nájdete aj v špeciálnej online obrazovej prílohe.

Ak vaša elektronická čítačka má webový prehliadač, pre návštevu online obrazovej prílohy kliknete [TU](#).

Online obrazovú prílohu môžete jednoducho navštíviť aj tak, že do webového prehliadača na vašom PC zadáte jednoduchú URL adresu:

<http://www.to-pi-co.com/fris-sk>

Čo nájdete v online obrazovej prílohe?

- všetky fotografie vo veľkom rozlíšení
- fotografie s verným podaním farieb
- fotografie logicky usporiadané do foto galérií
- fotografie pre názorné príklady a cvičenia sú usporiadané “krok za krokom”

Čo ďalej nájdete v online obrazovej prílohe:

- bonusové fotografie, ktoré nie sú uverejnené v tejto e-knihe
- fotografie zobrazujúce zákulisie príprav príkladov a cvičení
- jedinečné fotografie „zo zákulisia“ na ktorých uvidíte a môžete sa poučiť “ako to bolo fotografované”

Krátky slovník odborných pojmov

Ako bonus vám ponúkam krátky, online slovník odborných pojmov, ktoré používam vo výkladovej časti každej mojej učebnice.

V texte tejto knihy sú dôležité výrazy a pojmy označené interaktívnymi odkazmi na online slovník. Ak nájdete v texte pojem, alebo výraz ktorý ešte nepoznáte, skúste ho pohľadať v online slovníku.

Ak chcete navštíviť online slovník, stačí ak navštívite jednoduchú a krátku URL adresu:

<http://www.to-pi-co.com/sk/glossary>

Výrazy v online slovníku sme pre vás, spolu s kolegami grafikmi a programátormi, starostlivo vybrali a doplnili o výstižné fotografie a ilustrácie. Sú zoradené tematicky a podľa úrovne vedomostí.

Vylúčenie zodpovednosti

Pred zakúpením tejto e-knihy, s ohľadom na situácie, ktoré zahŕňajú určitú mieru neistoty, alebo rizika, sa podrobne zoznámte s týmito upozoreniami:

Uistite sa, že úroveň vašich znalostí je skutočne taká, ako je uvedené vyššie a že tieto požadované funkcie dokážete na vašom fotoaparáte nastavovať a ovládať.

Predpokladom pre úspešné zvládnutie postupov a dosiahnutie správnych výsledkov pri praktických cvičeniach, popisovaných v tejto e-knihe, je dôležité,

aby váš fotoaparát umožňoval nastavenie minimálne týchto základných fotografických veličín:

- **Citlivosť obrazového snímača (ISO)**
- **Hodnotu expozičného času (S, Tv)**
- **Hodnotu clonového čísla (A, Av)**
- **Vyváženie bielej (WB - White balance)**

Uistite sa vopred, či fotoaparát, s ktorým chcete tieto fotografické postupy a praktické cvičenia absolvovať, nimi skutočne disponuje a skutočne ich umožňuje ovládať. Postupy popisované v tejto e-knihe jednoznačne nenahrádzajú základné užívateľské postupy, uvádzané v základnej príručke užívateľa dodávanej výrobcom fotoaparátu.

Pred tým ako začnete riadiť postupmi a vykonávať praktické cvičenia, uvádzané v tejto e-knihe, pozorne si preštudujte základnú príručku užívateľa k vašemu fotoaparátu.

Pred zakúpením tejto e-knihy sa ubezpečte, že vlastníte triedu fotoaparátu, pre ktorú je táto e-kniha určená.

Ďalej sa pozorne zoznámte s vyhlásením autorov a vydavateľa o vylúčení zodpovednosti.

Ak váš fotoaparát nespĺňa vyššie uvedené základné požiadavky, vaše užívateľské skúsenosti nezodpovedajú úrovni vedomostí uvedenej vyššie, nesúhlasíte s niektorým ustanovením vo vyhlásení autora a vydavateľa o vylúčení zodpovednosti - **Nekupujte si túto e-knihu!**

Vaša žiadosť na vrátenie kúpnej ceny, ktorá sa bude zakladať na rozporoch s vyššie uvedeným, nebude predajcom ani vydavateľom uznaná.

Vylúčenie zodpovednosti autorov a vydavateľa

Autori i vydavateľ venovali maximálnu možnú pozornosť tomu, aby informácie tu uvádzané zodpovedali aktuálnemu stavu vedomostí v čase prípravy diela k vydaniu. Aj keď tieto informácie boli starostlivo kontrolované, nemožno s absolútnou istotou zaručiť ich úplnú bezchybnosť, správnosť a aktuálnosť, či chyby v opise postupu, alebo chyby v texte. Z týchto dôvodov vydavateľ nezodpovedá za škodu alebo inú ujmu, vylučuje akékoľvek nárok na úhradu či už priamych, nepriamych, zvláštnych, náhodných alebo následných škôd, ktoré by užívateľovi mohli vzniknúť v dôsledku použitia takýchto informácií. Obsah tejto knihy slúži len pre informáciu, môže sa meniť bez upozornenia a nemožno ho vykladať, ako záväzok vydavateľa - spoločnosti ecomVia a.s.

Autorské práva tretích strán

Zámerom autora bolo nepoužívať pre túto e-knihu žiadne materiály chránené autorskými právami, alebo, ak to nie je možné, uviesť údaje o autorských právach vzťahujúcich sa k príslušnému objektu. Ak objavíte nejaký neidentifikovaný objekt chránený autorským právom, autor nemohol toto autorské právo stanoviť.

Kontaktujte vydavateľa na adrese: info@to-pi-co.com

V prípade takéhoto nezámerného porušenia autorských práv, autor odstráni tento objekt z publikácie, alebo

po oznámení tejto skutočnosti aspoň uvedie údaj o príslušných autorských právach.

Všetky ochranné známky, zemepisné názvy, alebo iné označenia tretích osôb, alebo výrobkov či služieb tretích osôb, ktoré sú spomenuté v tejto e-knihe, prislúchajú ich právoplatným držiteľom a sú použité výlučne na identifikáciu príslušných osôb alebo ich výrobkov, alebo služieb. Slúžia len pre demonštračné účely a nie sú zamýšľané ako odkaz, alebo záväzné doporučenie na akúkoľvek skutočnú organizáciu, či odporúčané použitie produktu.

Copyrights

© 2013 ecomVia Inc. All rights reserved

Translation: B. BoNo Novosad © 2013.

Author of the book: B. Bono Novosad © 2008

Cover page photo: B. Bono Novosad © 2011

e-Book cover page design: Peter Balík © 2012

e-book interior design: B. BoNo Novosad © 2012

Web design & web production: Martin Novosad © 2011

Epub verzia: ISBN 978-80-89610-03-7

Ďalej vyšlo ako:

MOBI verzia: ISBN 978-80-89610-02-0

PDF verzia: ISBN 978-80-89610-01-3

Publikovanie, alebo ďalšie šírenie akejkoľvek časti textu, obrazového súboru z tejto publikácie, alebo sprístupnených webových lokalít, je bez predchádzajúceho písomného súhlasu vydavateľa - spoločnosti ecomVia Inc. porušením autorského zákona. Okrem výnimiek povolených v licencii nesmie byť žiadna časť tejto knihy reprodukováaná, ukladaná vo vyhľadávacom systéme a prenášaná v akejkoľvek forme, alebo akýmikol'vek prostriedkami - elektronickými, mechanickými záznamovými alebo inými, bez predchádzajúceho písomného súhlasu vykonávateľa autorských práv - vydavateľa, spoločnosti ecomVia a.s. Uvedomte si prosím, že fotografie, schémy a umelecké diela alebo obrazy obsiahnuté v tejto knihe, ktoré by ste chceli použiť vo svojich projektoch, môžu byť chránené copyrightom. Neautorizované včlenenie ktorejkoľvek časti takého materiálu do vašej novej práce môže byť porušením autorských práv vlastníka copyrightu. Zaobstarajte si prosím písomné povolenie na použitie diela od vlastníka copyrightu!

Aktuálne poskytnutá licencia umožňuje jej nadobúdateľovi:

Používať túto knihu len pre účely osobného vzdelávania.

Symbole použité v tejto knihe

Pri každom mojom výklade, v každej mojej knihe uprednostňujem grafické a obrazové vyjadrovanie pred zložitým a rozsiahlym textom.

Aj v tejto vašej prvej knihe o fotografovaní som zvolil vyjadrovanie pomocou jednoduchých ľahko zapamätateľných symbolov.

Základné informácie

Motto

Upozornenie

Tip

Rada

Kontrolná otázka

Odkaz na web

Informácia o vzdialenosti

Postavte sa blízko (do malej vzdialenosti)

Postavte sa do bežnej vzdialenosti (zachovajte bežný odstup)

Postavte sa do veľkej vzdialenosti

Vlastnosti objektívu

Širokouhlý objektív

Normálny objektív

Teleobjektív

Zmena veličín, nastavovanie funkcií

Základný volič

Zmena hodnoty veličiny

Výber z menu prístroja

Úvod

Podíme spolu na foto výlet

[Obr. 0-1](#) - [Canon EOS 5D, Zenitar Fish Eye 16/2.8, 1/400, F5.6, ISO 200, Autor: BoNo (c)2011]

Dravá hra tvarov, farieb, kontrastov. Svetlo, počasie sa menia rýchlo a nečakane. To je Island...

Už veľa rokov pozorujem ľudí okolo seba pri činnosti, ktorej hovoria fotografovanie. Radi fotografujete na dovolenke či výlete? V tejto vašej prvej knihe o fotografovaní, vás pozývam na foto výlet. Cieľom nášho foto výletu bude Island.

Prečo je Island pre fotografa neobyčajný

Dravá príroda plná úžasných farieb a farebných kontrastov. Počasie a s ním spojené svetelné podmienky sa menia rýchlo a nečakane.

Čím bude Island zaujímavý pre vás?

Fotogenické miesta na tomto malom ostrove (body záujmu (POI))sú plné fotografujúcich turistov. Na rôznych miestach, opakovane stretávate tých istých ľudí. Pristavíme sa pri nich a budeme sa dívať ako fotografujú. Opýtame sa ich, ako sú spokojní so svojimi fotografiami. Čo ich trápi pri používaní digitálneho kompaktu, ultrazoomu či zrkadlovky.

Dám im 10 tipov, ako riešiť ich nejasnosti a trápenia. Tipy, ktoré môžu zásadne zmeniť obsah ich fotografií.

[Obr. 0-2](#) - [Canon EOS 5D, Sigma EX DG Aspheric 12-24/4,0/5,6 na 12mm, 1/250, F5,6, ISO 100, Autor: BoNo (c)2011]

Spoločne sa vydáme na cestu plnú fotografických zážitkov a nových poznatkov.

Tých mojich 10 tipov je samozrejme určených najmä vám! Stojíte na začiatku vašej cesty k dokonalej fotografii. Vykročte vpred!

TIP 1

Prestaňte byť majiteľom fotoaparátu

Prvým miestom na Islande ktoré spoločne navštívime, bude pobrežie Atlantiku. Ľadovcová lagúna Jökulsárlón. Patrí k najkrajším miestam, ktoré na Islande poznám. Voda z roztápajúceho sa ľadovca Vatnajökull zaliala skalnú roklinu a vytvorila lagúnu. Obrovské kryhy, odlamujúce sa z ľadového masívu, plávajú po hladine lagúny. Prúd ich nesie na otvorené more. Vlny Atlantiku ich triešťa na malé kúsky. Príboj kúsky ľadu vyplavuje na pláž z čierneho lávového piesku.

Prejdime sa po pláži. Keď sa rozhlíadneme okolo seba, je nám hneď jasné, že tu nie sme jediní, koho uchvátila táto krásna scenéria. Okolo nás je množstvo turistov. Fotografujú kusy ľadu na brehu.

Kto je to majiteľ fotoaparátu?

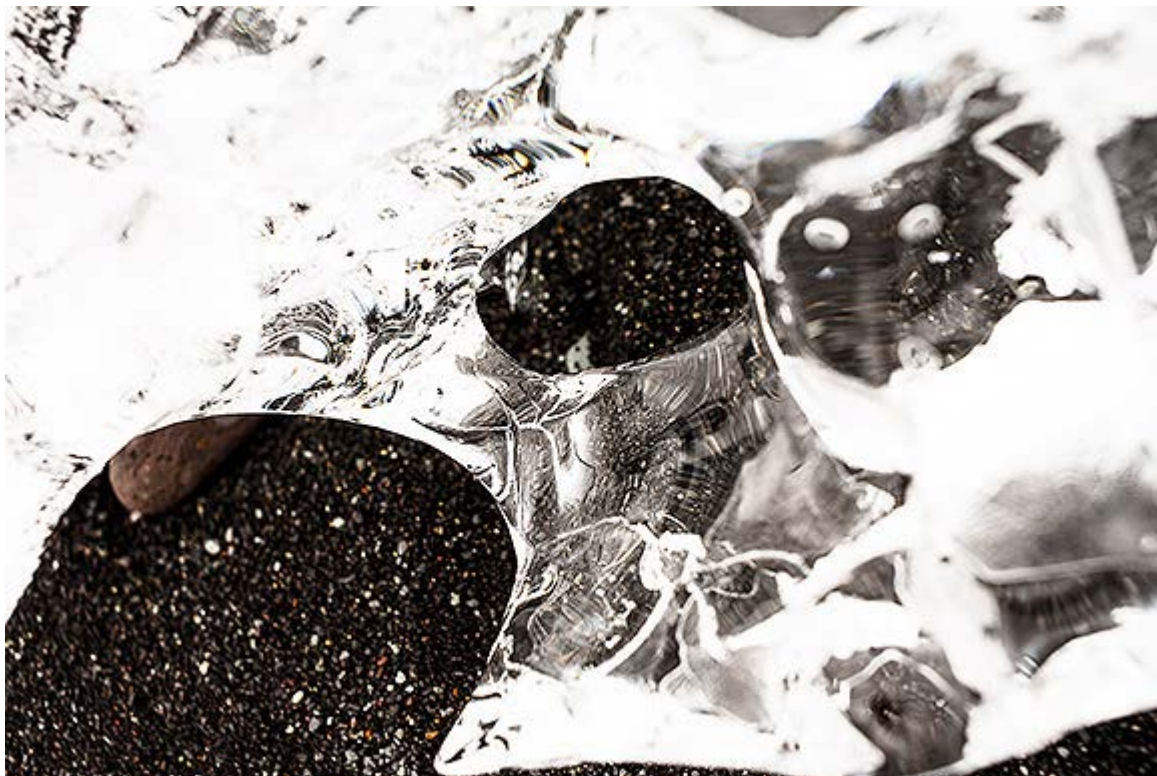

[Obr. 1-1](#) - [Canon EOS 5D, EF 24-105/4 IS L USM na 105mm, 1/500, F5,6, ISO 200, Autor: BoNo (c)2011]

Pozrime sa na tohoto turistu. Fotografuje ľad, ktorý ho zaujal. Ako sa mu ho podarilo odfotografovať? Pristúpim bližšie. V mojej tvári číta neskrývaný záujem o výsledok jeho snaženia. Pyšne mi ukáže na displeji fotoaparátu čo odfotografoval.

V jeho očiach čítam očakávanie. Mám zdieľať aj ja jeho nadšenie? Veď ten ľad na čiernom piesku, čo fotografoval, je predsa nádherný.

Nič z toho čo vnímam pred sebou, žiaľ! na fotografii nie je. Posúďte sami túto fotografiu:

Obr. 1-2 - [Parametre: neznáme, Autor: turista a automatika jeho fotoaparátu]

Prečo na fotografii nie je to "ako to tam bolo"?

Povedzme si viac o postupe tohto turistu:

- medzi pohľad svojich očí a ľad, ktorý ho zaujal, vloží fotoaparát
- použije ovládač „zoomu“ a ľad si priblíži
- stlačí spúšť

Pri tomto postupe sa náš turista ako „majiteľ fotoaparátu“ ničím nepričinil o vznik fotografie podľa jeho predstáv. Ja jeho postupu hovorím „používanie fotoaparátu“.

Majiteľa fotoaparátu na pláži nebudeme ďalej vyrušovať. Poviem vám ako postupuje fotograf.

Kto je to fotograf?

Ako postupuje fotograf? V skratke takto:

- Vyberie si námet
- Vníma svetlo okolo seba, pracuje s farbami
- Vytvára fotografický obraz tak, že vedie pohľad diváka

Fotograf nefotografuje „ako to tam bolo“. Fotografický obraz vytvára tak, aby v ňom divák „čítal“ - vedie pohľad diváka. Fotografuje v správnom svetle. Jeho snahou je dosiahnuť taký účinok svetla a podanie farieb, ktorými vytvorí atmosféru fotografie.

Toto môže byť jeden výsledok snaženia fotografa, ktorému dal názov „Ľad na pláži“:

[Obr. 1-3](#) - [Canon EOS 5D, EF 24-105/4 IS L USM na 75mm, 1/320, F5.6, ISO 200, Autor: BoNo (c)2011]

Položte si otázky:

**Chcem byť majiteľom fotoaparátu?
Chcem byť fotografom?**

Odpovedzte si na túto otázku až dočítajte túto knihu do konca. Pre tých netrpezlivých - zoznámte sa už teraz s [TIP-om 10](#).

Ako správne chápať tento tip?

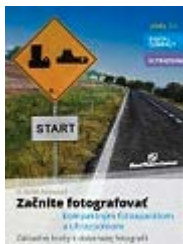
Čo je dôležité pre úspech vašich fotografií?

- Technické parametre fotoaparátu? - **NIE**
- Atraktivnosť fotografovaného miesta? - **NIE**
- Výber fotografovaného námetu? - **ÁNO**
- Účinok svetla a farieb fotografií? - **ÁNO**
- Vaše vedomosti? - **ÁNO**

Výber miesta či fotografovaného objektu **NIE JE dôležitý**. Nie je dôležité KDE a ČÍM fotografujete. Dôležité je **ČO a AKO fotografujete**.

Viac o prvých krokoch skutočného fotografa sa dozviete v týchto knihách:

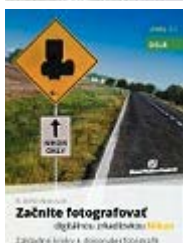
[Začnite fotografovať kompaktným fotoaparátom a ulrazoomom - Základné kroky k dokonalej fotografii](#)

Praktický sprievodca pre začínajúceho fotografa - začnite fotografovať hravo! Stačí pár hodín a získate vedomosti a prax skúseného fotografa. Kniha obsahuje jednoduché praktické cvičenia, ktoré vás naučia, ako správne fotografovať.

[Začnite fotografovať digitálnou zrkadlovkou Canon - Základné kroky k dokonalej fotografii](#)

Praktická e-kniha - sprievodca začínajúceho majiteľa Canonu. Začnite fotografovať hravo! Stačí pár hodín a získate vedomosti a prax skúseného fotografa. Kniha obsahuje jednoduché praktické cvičenia, ktoré vás naučia, ako správne fotografovať.

[Začnite fotografovať digitálnou zrkadlovkou Nikon - Základné kroky k dokonalej fotografii](#)

Praktická e-kniha - sprievodca začínajúceho majiteľa Nikonu. Začnite fotografovať hravo! Stačí pár hodín a získate vedomosti a prax skúseného fotografa. Kniha obsahuje jednoduché praktické cvičenia, ktoré vás naučia, ako správne fotografovať.

TIP 2

Zbavte sa automatiky!

Druhým miestom kam sa vydáme, bude vysokohorské prostredie stratovulkánu Askja na severovýchode Islandu.

[Obr. 2-1](#) - [Olympus E-520, Zuiko 70-300mm f/4.0-5.6 ED, 1/100s, F7,1, ISO 100, Zuzana Letkova, ASDF (c)2011]

Zoznámime sa s dvojicou turistov. Stoja na úpäť krátera Víti stratovulkánu Askja. Fotografujú krásnu prírodnú scenériu pred sebou. Počasie sa tu rýchlo mení. Biele oblaky na oblohe striedajú slnečné lúče, keď slnko občas presvitne cez oblaky. Zasnežené kopce v diaľke. Scenária pred nimi hýri farbami.

Fotografovanie s automatikou áno/nie?

[Obr. 2-2](#) - [Canon EOS 5D, Carl Zeiss Flektogon 2,8/20mm, 1/640s, F7,1, ISO 200, Autor: BoNo (c)2011]

Jazero na dne kráteru Víti stratovulkánu Askja

Ako turisti fotografujú už vieme. Medzi svoj pohľad a tú krásu pred sebou vložia fotoaparát. Bez váhania stláčajú spúšť.

[Obr. 2-3](#) - [Canon 300D, Canon EF-S 18-55mm f/3.5-5.6, 1/320s, F8,0, ISO 320, Autor: BoNo (c)2011]

Vidím sklamanie na ich tvárach. Pristúpim bližšie, nech vidím, čo skončilo na ich pamäťovej karte. Biela presvietená obloha. Nevýrazné sivé farby okolia krátera. Ponuré svetlo s modrým nádychom. Na fotografii nie je nič z tej nádhery, ktorú vnímame voľným okom.

Automatika fotoaparátu pracuje za každých podmienok tak, "aby sa to podarilo".

Po skončení práce automatiky nastúpia na scénu ešte „skrášľovacie“ procesy na úpravu farieb na fotografii. Dielo skazy fotografického obrazu je dokonané. Na pamäťovej karte je výsledok, ktorý nikoho neočarí. Prečo fotografia nezachytáva nami videnú skutočnosť? Našou snahou je fotografovať tak, ako to vidíme a vnímame pred sebou. Automatika fotoaparátu nikdy nevie, aká je naša snaha.

[Obr. 2-4](#) - [Canon EOS 5D, Carl Zeiss Flektogon 2,8/20mm, 1/640s, F7,1, ISO 200, Autor: BoNo (c)2011]

Chcete aby boli vaše fotografie podľa vašich predstáv?

Zbavte sa automatiky. Začnite konečne fotografovať! Kvalitu fotografa neurčuje jeho výbava, ale jeho vedomosti. O tom ako získať fotografické vedomosti vám poviem pri [TIP-e 10](#).

Čo robí automatika fotoaparátu?

Prečo si automatika digitálneho fotoaparátu neporadí s tým čo vidíte? Fotografovaná scéna, ktorú tak prirodzene vnímajú vaše oči z hľadiska účinku svetla a farieb, je pre obrazový snímač digitálneho fotoaparátu tvrdým orieškom.

Automatika vášho digitálneho fotoaparátu je naprogramovaná tak, že vyhodnocuje, čo sa nachádza pred obrazovým snímačom.

Čo je pred ním teraz? Obloha s bielymi oblakmi, od ktorých sa výrazne odrážajú slnečné lúče. Kráter sopky, ktorý málo odráža svetlo. Na povrchu kráteru leží sneh. Vaše oči vnímajú pred sebou na povrchu kráteru biely sneh. Vaše oči sa prispôbia intenzite svetla, ktoré sa od snehu odráža. Tak vnímate celú scenériu s nádhernými farbami, zaliatu slnečným svetlom presvitajúcim pomedzi mraky.

Ako vyhodnotí automatika vášho digitálneho fotoaparátu množstvo svetla na fotografovanej scéne?

Časť obrazu so žiarivou oblohou - pozor problém, svetla je veľa!

Časť obrazu na ktorom je tmavý kráter - pozor problém, svetla je málo!

Najväčšia časť obrazu na ktorom je sneh - tu je svetla primerane.

Rozhodnutie automatiky pri zachytení účinku svetla spôsobí, že obloha bude prežiarená a zliata. Kráter bude v tmavých ponurých farbách. Na snehu v tomto prípade bude účinok svetla zachytený správne.

Ako prebieha rozhodovanie automatiky o správnom podaní farieb?

Pozor sneh na fotografii musí byť biely! Aký druh svetla sa nachádza pred obrazovým snímačom je pre automatiku ešte väčšou záhadou, ako jeho množstvo.

Nevie,že:

- fotografujete vo vysokohorskom prostredí
- na oblohe sú mraky, ale presvitajú nimi aj lúče slnka
- veľká časť scény je v tieni. Výsledné rozhodnutie automatiky pri podaní farieb spôsobí, že všetky farby ochladnú a fotografia má modrý tón.

Na pamäťovej karte skončí výsledok práce automatiky, ktorý veľmi málo pripomína krásnu scenériu. Fotografia nezachytáva vami videnú skutočnosť.

Ako správne chápať tento tip?

Ak chcete aby boli fotografie podľa vašich predstáv - Zbavte sa automatiky!

Ak necháte výsledný vzhľad vašich fotografií na automatickom rozhodnutí fotoaparátu, nikdy verne nezachytí skutočnosť.

Pamätajte, že to čo na vaše dokonalé oči pôsobí ako krásna farebná scéna osvetlená slnkom, môže byť pre obrazových snímač digitálneho fotoaparátu neriešiteľný problém. Každá funkcia vášho fotoaparátu, ktorá v svojom názve obsahuje slovo „automat“, vás v najnevhodnejšom okamihu sklame. Do akej miery budete odkázaní na automatické funkcie vášho fotoaparátu rozhodujú iba vaše vedomosti.

Viac o tom, ako sa zbaviť automatiky sa dozviete v týchto knihách:

[Začnite fotografovať kompaktným fotoaparátom a ulrazoomom - Základné kroky k dokonalej fotografii](#)

Praktický sprievodca pre začínajúceho fotografa - začnite fotografovať hravo! Stačí pár hodín a získate vedomosti a prax skúseného fotografa. Kniha obsahuje jednoduché praktické cvičenia, ktoré vás naučia, ako správne fotografovať.

[Začnite fotografovať digitálnou zrkadlovkou Canon - Základné kroky k dokonalej fotografii](#)

Praktická e-kniha - sprievodca začínajúceho majiteľa Canonu. Začnite fotografovať hravo! Stačí pár hodín a získate vedomosti a prax skúseného fotografa. Kniha obsahuje jednoduché praktické cvičenia, ktoré vás naučia, ako správne fotografovať.

[Začnite fotografovať digitálnou zrkadlovkou Nikon - Základné kroky k dokonalej fotografii](#)

Praktická e-kniha - sprievodca začínajúceho majiteľa Nikonu. Začnite fotografovať hravo! Stačí pár hodín a získate vedomosti a prax skúseného fotografa. Kniha obsahuje jednoduché praktické cvičenia, ktoré vás naučia, ako správne fotografovať.

TIP 3

Fotografujte správnym objektívom

Akým objektívom mám fotografovať?

Desí vás táto otázka? Len teraz ste si kúpili fotoaparát a už máte kupovať iný objektív? Nie, práve naopak. Zaplatili ste za objektív veľa peňazí a jeho vlastnosti využívate minimálne. Naučte sa ho správne používať. Dnes je väčšina fotoaparátov vybavená objektívom umožňujúcim tzv. „zoomovanie“. Skúsím vám objasniť, ako majiteľ fotoaparátu používa objektív. Pozrime sa na jedného z našich turistov, ako objektív používa.

Postaví sa na okraj útesu. Dole na hladine si vyhladne čosi zaujímavé. Otočí ovládačom „zoomu“ (použije páčku na ovládanie objektívu T/W):

[Obr. 3-1](#) - [Canon EOS 5D, Sigma 12-24mm/4.0-5.6 na 12mm EX DG Aspherical/HSM, 1/500s, F4.5, ISO 100, Autor: BoNo (c)2011]

Stojím vedľa neho a vnímam čo fotografuje. Pozrite si jeho fotografiu:

[Obr. 3-2](#) - [Parametre: automatický režim - parametre neznáme, Autor: turista]

Čo to tam je v diaľke? Vy to neviete rozoznať? Ale náš turista si to pamätá veľmi dobre - veď je to ten kamenný nosorožec! Dlho vám bude opisovať každý jeho detail.

Pokúsím sa ukázať divákovi kamenného nosorožca pútavo. Vykonám tento postup:

- Vydám sa strmou cestou dole z útesu na breh mora
- Rozhodnem sa použiť teleobjektív
- Vytvorím fotografiu, ktorá zachytáva kamenného nosorožca na morskej hladine.

Pozrite sa na túto fotografiu a posúďte či moja námaha stála za to:

[Obr. 3-3](#) - [Canon EOS 5D, EF 70-200/2,8 L IS USM na 100mm, 1/200s, F5.6, ISO 100,Autor: BoNo (c)2011]

Pomenoval som ju: „Hvitserkur na pobreží Vatnsnes“. Vy neviete čo je Hvitserkur, ale poviete si ten kameň mi pripomína nosorožca.

Pamätajte - Skúsený fotograf sa vyjadruje obrazom, nie slovom.

Ako správne chápať tento tip?

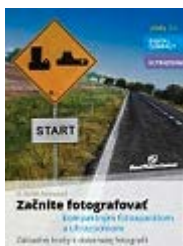
Zásada o objektíve - Použite objektív s takými vlastnosťami, že divák ľahko pochopí, čo ste fotografovali.

Dokonalá fotografia nepotrebuje žiaden komentár autora. Ak chcete mať obsah vašich fotografií pod kontrolou, nestačí keď budete iba otáčať krúžkom na vašom objektíve, či vysúvať/zasúvať objektív ovládačom W/T.

Skutočný (vzdelaný) fotograf na dosiahnutie svojho zámeru využíva vlastnosti fotografického objektívu.

Viac o tom, akým objektívom môžete vytvoriť obraz presne podľa svojich predstáv sa dozviete v týchto knihách:

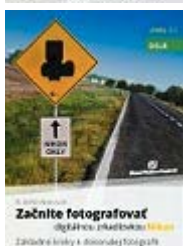
[Začnite fotografovať kompaktným fotoaparátom a ulrazoomom - Základné kroky k dokonalej fotografii](#)

Praktický sprievodca pre začínajúceho fotografa - začnite fotografovať hravo! Stačí pár hodín a získate vedomosti a prax skúseného fotografa. Kniha obsahuje jednoduché praktické cvičenia, ktoré vás naučia, ako správne fotografovať.

[Začnite fotografovať digitálnou zrkadlovkou Canon - Základné kroky k dokonalej fotografii](#)

Praktická e-kniha - sprievodca začínajúceho majiteľa Canonu. Začnite fotografovať hravo! Stačí pár hodín a získate vedomosti a prax skúseného fotografa. Kniha obsahuje jednoduché praktické cvičenia, ktoré vás naučia, ako správne fotografovať.

[Začnite fotografovať digitálnou zrkadlovkou Nikon - Základné kroky k dokonalej fotografii](#)

Praktická e-kniha - sprievodca začínajúceho majiteľa Nikonu. Začnite fotografovať hravo! Stačí pár hodín a získate vedomosti a prax skúseného fotografa. Kniha obsahuje jednoduché praktické cvičenia, ktoré vás naučia, ako správne fotografovať.

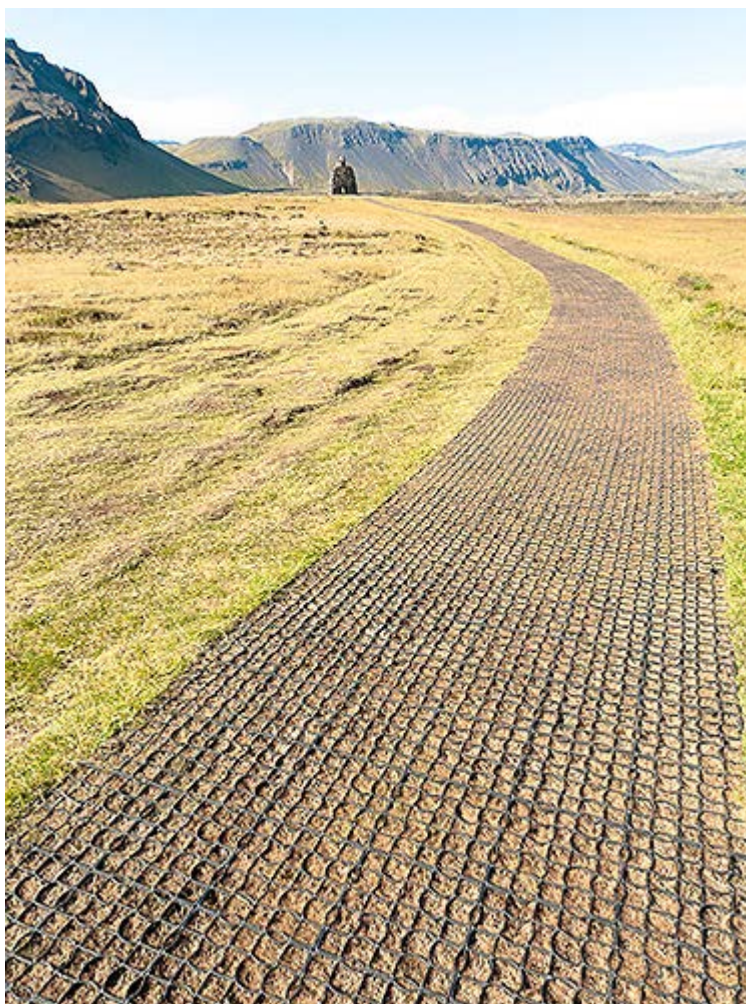

TIP 4

Postavte sa na správne miesto

Pokračujeme na našej ceste po Islande. Vydajme sa na ďalšie zaujímavé miesto na pobreží poloostrova Snæfellsnes. Pri rybárskej osade Arnarstapi stojí fotogenicky zaujímavý námet - kamenný muž Bárður Aj tu nájdeme našu skupinu turistov. Poďme bližšie ku kamennému mužovi a pozrime sa, ako ho fotografujú:

[Obr. 4-1](#) - [Canon EOS 5D, EF 24-105/4 IS L USM na 24mm, 1/125s, F8.0, ISO 100, Autor: BoNo (c)2011]

V diaľke kamenný muž Bárður Snæfellsás

Takto vidíme sochu Bárðura voľným okom pred sebou.

Kam sa mám správne postaviť?

[Obr. 4-2](#) - [Canon 300D, Canon EF-S 18-55mm na 52mm f/3.5-5.6, 1/320s, F5,0, ISO 100 - nastavené automatikou, Autor: BoNo (c)2011]

Bárður Snæfellsás - fotografia turistu s použitím automatiky.

Postavím sa vedľa fotografujúceho turistu. Pripomeniem mu [TIP 3](#).

„Aha, jasné! Dôležitý krok na ktorý nesmiem zabudnúť“. Spomenie si na môj tip - **Akým objektívom mám fotografovať?**

[Obr. 4-3](#) - [Canon EOS 5D, EF 24-105/4 IS L USM na 75mm, 1/125s, F5.0, ISO 100, Autor: BoNo (c)2011]

Náš turista vyberie z foto brašny správny objektív.

Teraz mu poradím ďalší dôležitý krok a to znovu formou otázky: **Kam sa mám postaviť?**

Prekvapene na mňa pozrie, potom sa zahľadí na scénu pred sebou a napokon s úsmevom urobí pár krokov... Pozrite sa, čo sa mu podarilo odfotografovať. Čo vidíte na prvej fotografii?

[Obr. 4-4](#) - [Canon EOS 5D, Sigma 12-24mm/4.0-5.6 na 12mm EX DG Aspherical/HSM, 1/200s, F8.0, ISO 100, Autor: BoNo (c)2011]

V popredí je veľký kamenný muž Bårður. Hora v diaľke, ktorú by ste voľným okom vnímali ako obrovskú, vyzereá na fotografii veľmi malá. Ako je to na druhej fotografii?

[Obr. 4-5](#) - [Canon EOS 5D, EF 70-200/2.8L IS USM na 70mm, 1/125, F8.0, ISO 200, Autor: BoNo (c)2011]

Na tejto fotografii je Bårður stále rovnako veľký, ako na tej predošlej, ale hora v diaľke nabrala na veľkosti. Už ju aj na fotografii vnímate rovnako veľkú, aká je v skutočnosti.

A ako je to na tretej fotografii?

[Obr. 4-6](#) - [Canon EOS 5D, EF 70-200/2.8L IS USM na 200mm, 1/80, F8.0, ISO 200, Autor: BoNo (c)2011]

U Bárďura, žiadna zmena. Hora už nie je v diaľke, ale sa výrazne priblížila a narástla do obrovských rozmerov. Je omnoho väčšia ako by ste ju videli voľným okom.

Akým spôsobom sa mu podarilo dosiahnuť také významné rozdiely v obsahu fotografií? Je dôležité kam sa pri fotografovaní postavíte?

Použite správny objektív a postavte sa do správnej vzdialenosti. Dosiahnete absolútnu kontrolu nad obsahom vašich fotografií.

Odpoveď na to, ako sa nám podarilo dosiahnuť také významné rozdiely v obsahu fotografií je jednoduchá. Spomeňte si na [TIP 3](#) a ďalej si pamätajte:

Postavte sa na správne miesto. Rozhodnete o tom, ako veľké budú na fotografii objekty, ktoré fotografujete.

Ako správne chápať tento tip?

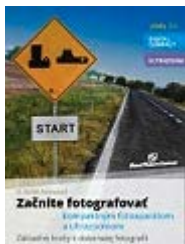
Postup majiteľa fotoaparátu:

Turista bez základných vedomostí stojí vždy na jednom mieste. Bez rozmyslu otáča kolieskom na objektíve (alebo vysúva a zasúva objektív ovládačom W/T) a očakáva, že objektív si už poradí.

Veľký omyl! Objekty z fotografovanej scény nebudú zobrazené tak, ako si turista želá. Budú na výslednej fotografii zachytené tak, ako ich objektív s náhodne zvolenými vlastnosťami zobrazí a podľa toho kde sa turista náhodne postaví.

Viac o tom, ako správne používať fotografický objektív a kam sa správne postaviť sa dozviete v týchto knihách:

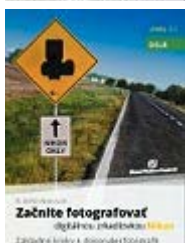
[Začnite fotografovať kompaktným fotoaparátom a ulrazoomom - Základné kroky k dokonalej fotografii](#)

Praktický sprievodca pre začínajúceho fotografa - začnite fotografovať hravo! Stačí pár hodín a získate vedomosti a prax skúseného fotografa. Kniha obsahuje jednoduché praktické cvičenia, ktoré vás naučia, ako správne fotografovať.

[Začnite fotografovať digitálnou zrkadlovkou Canon - Základné kroky k dokonalej fotografii](#)

Praktická e-kniha - sprievodca začínajúceho majiteľa Canonu. Začnite fotografovať hravo! Stačí pár hodín a získate vedomosti a prax skúseného fotografa. Kniha obsahuje jednoduché praktické cvičenia, ktoré vás naučia, ako správne fotografovať.

[Začnite fotografovať digitálnou zrkadlovkou Nikon - Základné kroky k dokonalej fotografii](#)

Praktická e-kniha - sprievodca začínajúceho majiteľa Nikonu. Začnite fotografovať hravo! Stačí pár hodín a získate vedomosti a prax skúseného fotografa. Kniha obsahuje jednoduché praktické cvičenia, ktoré vás naučia, ako správne fotografovať.

TIP 5

Sústredte sa na zaostrenie obrazu

Zastavme sa na severe Islandu a navštívme pobrežie polostrova Vatnsnes. Zátoka Hindisvík má krásnu pláž na ktorej, okrem kolónie tuleňov ležiacich na útesoch, objavíme aj typickú severskú vegetáciu.

[Obr. 5-1](#) - [Canon 300D, EF-S 18-55mm f/3.5-5.6 na 18mm, 1/640s, F11, ISO 100 - nastavené automatikou, Autor: BoNo (c)2011]

Jeden z našich turistov už objavil toto krásne miesto. Stojí na lúke na brehu a fotografuje všetko čo sa mu páči. Jeho snahou je obvykle zachytiť a ukázať divákovi na jednej fotografii všetko, čo tam bolo.

Kam mám zaostriť?

[Obr. 5-2](#) - [Canon 300D, Canon EF-S 18-55mm f/3.5-5.6 na 18mm, 1/640s, F11, ISO 100 - nastavené automatikou, Autor: BoNo (c)2011]

Kam vám padol zrak na tejto fotografii? Dívate sa na blankytnú oblohu? Alebo na more s líniou horizontu, či vlny rozbíjajúce sa o útesy? Alebo váš pohľad skončil na lúke s kvetmi rastúcimi na pobreží? Kde teda spočinul váš pohľad? Ste v rozpakoch kam sa máte dívať? Ako teda priviesť pohľad diváka na jedno vopred zvolené (zaujímavé) miesto v obraze? Je to jednoduché. Ukážem vám, ako na to. Postavím sa vedľa nášho turistu a pokúsím sa urobiť dve fotografie s rovnakým obsahom.

Čo vnímate na prvej fotografii?

[Obr. 5-3](#) - [Canon EOS 5D, EF 70-200/2.8L IS USM na 70mm, 1/2000, F2.8, ISO 100, Autor: BoNo (c)2011]

Vidíte útesy v diaľke, pláž a kvety na lúke. Váš pohľad sa zastaví vpredu a sústredíte sa na biele kvety rastúce na lúke.

Čo vnímate na druhej fotografii? Opäť zachytáva tú istú scénu, ako predošlá.

[Obr. 5-4](#) - [Canon EOS 5D, EF 70-200/2.8L IS USM na 70mm, 1/2000, F2.8, ISO 100, Autor: BoNo (c)2011]

Vy sa už nedívate na kvety na pobreží. Váš pohľad sa zastavil, až na útesoch v dialke.

Ako správne chápať tento tip?

Sústredte sa na zaostrenie obrazu. Skúsený fotograf zaostrením miesta v obraze vedie pohľad diváka. Vedte pohľad diváka na vami vybrané miesto (ústredný motív).

Ako je to možné dosiahnuť? Ako priviesť pohľad diváka na presne určené miesto?

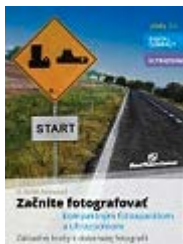
Jednoducho. Skôr než stlačíte spúšť, rozhodnite vy, ktoré miesta budú v obraze ostré. Toto dôležité rozhodnutie opäť nemôžete nechať na automatike vášho fotoaparátu. **Pri každej fotografii sa sústredte na zaostrenie obrazu.**

Tento tip vás privedie k ďalšiemu dôležitému kroku k dokonalej fotografii. Musíte vedieť správne odpovedať na otázku: **Kam mám zaostriť?**

O chvíľu, pri šálke kávy, vám dám príklad na zamyslenie, či je dôležité, aby skutočný fotograf vedel vždy správne odpovedať na túto otázku.

Všetko, čo potrebuje skutočný fotograf vedieť o zaostrení obrazu sa dozviete v týchto knihách:

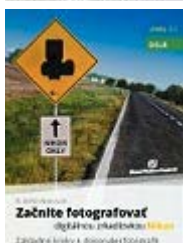
[Začnite fotografovať kompaktným fotoaparátom a ulrazoomom - Základné kroky k dokonalej fotografii](#)

Praktický sprievodca pre začínajúceho fotografa - začnite fotografovať hravo! Stačí pár hodín a získate vedomosti a prax skúseného fotografa. Kniha obsahuje jednoduché praktické cvičenia, ktoré vás naučia, ako správne fotografovať.

[Začnite fotografovať digitálnou zrkadlovkou Canon - Základné kroky k dokonalej fotografii](#)

Praktická e-kniha - sprievodca začínajúceho majiteľa Canonu. Začnite fotografovať hravo! Stačí pár hodín a získate vedomosti a prax skúseného fotografa. Kniha obsahuje jednoduché praktické cvičenia, ktoré vás naučia, ako správne fotografovať.

[Začnite fotografovať digitálnou zrkadlovkou Nikon - Základné kroky k dokonalej fotografii](#)

Praktická e-kniha - sprievodca začínajúceho majiteľa Nikonu. Začnite fotografovať hravo! Stačí pár hodín a získate vedomosti a prax skúseného fotografa. Kniha obsahuje jednoduché praktické cvičenia, ktoré vás naučia, ako správne fotografovať.

TIP 6

Zachyťte pohyb na fotografii

Prvé stretnutie pri vodopáde

Island je krajina pretkaná dravými riekami. Veľa z nich vytvára nádherné vodopády. Vyberme sa k jednému z nich. Navštívime Národný park Skaftafell. Nachádza sa tu nádherný vodopád Svartifoss. Je výborným objektom snahy našich turistov zachytiť pohyb vody na fotografii. Voda padá z výšky 20m. Pozrime sa ako odfotografovali padajúcu vodu.

[Obr. 6-1](#) - [Canon 300D, EF-S 18-55mm f/3.5-5.6 na 25mm, 1/50s, F4.5, ISO 200 - nastavené automatikou, Autor: turista]

Pri prvých pokusoch sa spoliehali na automatiku fotoaparátu. Automatikou zachytený pohyb padajúcej vody na fotografii nie je ničím zaujímavý. Takto to predsa vidíte voľným okom. Pre turistu bez fotografických vedomostí, je ťažkou úlohou zaujímavo zachytiť pohyb padajúcej vody.

Našej skupinke turistov som poradil, aby pri fotografovaní padajúcej vody použili statív.

[Obr. 6-2](#) - [Olympus E-520, Zuiko 14mm, 1/60s, F9.0, ISO 400, Autor: Zuzana Letková, ASDF (c)2011]

Zoznámil som ich s účinkami základnej fotografickej veličiny - s expozičným časom. A poradil som im, čo majú na fotoaparátoch nastaviť.

[Obr. 6-3](#) - [Canon EOS 5D, Carl Zeiss Flektogon 2,8/20mm, 4.0s, F8.0, ISO 50, filter ND 200, Autor: BoNo (c)2011]

Posúďte sami, či takto zachytený pohyb padajúcej vody Svartifossu je zaujímavý. Naši turisti boli svojimi prvými úspechmi pri fotografovaní vodopádu nadšení. Dohodli sme si ďalšie stretnutie

pri vodopáde.

Druhé stretnutie pri vodopáde

Povzbudení prvými úspechmi pri fotografovaní padajúcej vody sa naši turisti vydali k ďalšiemu vodopádu. Vodopádom Detifoss padá ľadovcová rieka Jökulsá á Fjöllum v kaňone Jökulsá z výšky 44m. Šírka vodopádu je úctyhodných 100m. Tento vodopád patrí na Islande k najväčším.

[Obr. 6-4](#) - [Canon EOS 5D, Carl Zeiss Flektogon 2,8/20mm, 1/500s, F6.3, ISO 400, Autor: BoNo (c)2011]

Podme spoločne fotografovať tento krásny prírodný úkaz.

[Obr. 6-5](#) - [Canon 300D, EF-S 18-55mm f/3.5-5.6 na 28mm, 1/125s, F5.6, ISO 100 - nastavené automatikou, Autor: turista]

Pri použití automatiky fotografia dravo padajúcej vody znovu ničím nezaujme. Naším známym som pripomenul rady o účinku expozičného času pri fotografovaní padajúcej vody. Teraz však bol náš zámer iný. Zachytiť vodu ako dravý živel.

[Obr. 6-6](#) - [Canon EOS 5D, EF 24-105/4 IS L USM na 50mm, 1/4000s, F5.6, ISO 1250, Autor: BoNo (c)2011]

S takto zvoleným účinkom expozičného času sme zastavili pohyb vody na fotografii. Voda Detifossu má vzhľad dravého živlu. Súhlasíte?

Pri poslednej fotografii zmeníme nastavenie expozičného času tak, aby padajúca voda mala na fotografii iný vzhľad.

[Obr. 6-7](#) - [Canon EOS 5D, EF 24-105/4 IS L USM na 50mm, 1.0s, F5.6, ISO 50, filter ND 200, Autor: BoNo (c)2011]

Takýmto účinkom expozičného času sme padajúcej vode dodali nostalgický vzhľad.

Ako uplatniť tento tip v praxi?

Sústredte sa na účinky expozičného času. Zachytíte tak pohyb na fotografii presne podľa vášho zámeru. Tento šiesty tip vás privedie k ďalšiemu dôležitému kroku k dokonalej fotografii.

Musíte vedieť správne odpovedať na otázku: **Aký expozičný čas mám nastaviť?**

Pri výuke metódou Total Picture Control patrí táto otázka medzi základné otázky vzdelaného fotografa.

Všetko, čo potrebujete vedieť o účinkoch expozičného času vás naučím v samostatných učebniciach:

[Zvládnite režim Tv digitálnej zrkadlovky Canon - Dostaňte nastavenie expozičného času pod kontrolu](#)

V tejto e-knihe nájdete všetko o správnom nastavení expozičného času na digitálnej zrkadlovke Canon. Na jednoduchých cvičeniach a postupoch „krok za krokom“, pochopíte všetky účinky expozičného času na fotografii.

[Zvládnite režim S digitálnej zrkadlovky Nikon - Dostaňte nastavenie expozičného času pod kontrolu](#)

V tejto e-knihe nájdete všetko o správnom nastavení expozičného času na digitálnej zrkadlovke Nikon. Na jednoduchých cvičeniach a postupoch „krok za krokom“, pochopíte všetky účinky expozičného času na fotografii.

TIP 7

Využívajte vlastnosti clony

Podme s našimi turistami na okraj vulkanického jazera Kerid v oblasti Grímsnes, na juhu Islandu.

[Obr. 7-1](#) - [Canon EOS 5D, EF 24-105/4L IS USM na 85mm, 1/100s, F6.3, ISO 100, Autor: BoNo (c)2011]

Aké clonové číslo mám nastaviť?

Urobíme spoločne niekoľko fotografií celého jazera. Naším známym som poradil čo majú na svojich fotoaparátoch nastaviť, aby bolo na fotografiách všetko zaručene ostré. Pozrite sa na výsledok. Na prvej fotografii je skutočne všetko ostré. Pri tomto pohľade na jazero však ťažko viete odhadnúť ako je jazero veľké a ako ďaleko sa nachádza pred nami.

[Obr. 7-2](#) - [Canon EOS 5D, Carl Zeiss Flektogon 2,8/20mm, 1/80s, F9.0, ISO 200, Autor: BoNo (c)2011]

Pri kompozícií druhej fotografie som turistom poradil, aby zámerné vložili do obrazu aj kúsok okraja krátera. Tak máte dojem, že jazero je ďaleko od okraja krátera. Avšak žiaden detail nepúta výrazne váš pohľad. Vnímate obraz ako celok.

[Obr. 7-3](#) - [Canon EOS 5D, Carl Zeiss Flektogon 2,8/20mm, 1/100s, F9.0, ISO 200, Autor: BoNo (c)2011]

Pokúsme sa teraz pri pohľade na jazero z okraja krátera, vybrať detail a zamerať naň pozornosť diváka.

Poradil som turistom, ako majú zmeniť nastavenie fotoaparátu. Spoločne sme urobili tri fotografie zobrazujúce detail skál na okraji krátera. Pozrite si prvú fotografiu.

[Obr. 7-4](#) - [Canon EOS 5D, EF 70-200/2.8L IS USM na 100mm, 1/200, F4.0, ISO 100, Autor: BoNo (c)2011]

Kde spočinul váš pohľad? Na hladine jazera v diaľke.

[Obr. 7-5](#) - [Canon EOS 5D, EF 70-200/2.8L IS USM na 100mm, 1/200, F4.0, ISO 100, Autor: BoNo (c)2011]

Kde sa zastavil váš zrak na druhej fotografii? Na detaile skál uprostred obrazu.

[Obr. 7-6](#) - [Canon EOS 5D, EF 70-200/2.8L IS USM na 100mm, 1/200, F4.0, ISO 100, Autor: BoNo (c)2011]

Čo vnímate na tejto tretej fotografii? Váš pohľad padol na skalu pri pravom okraji obrazu. Pýtate sa, čo spôsobilo takéto zmeny v obsahu fotografii? Aké nastavenie fotoaparátu som poradil našim turistom? Možno správnym nastavením fotoaparátu dosiahnuť, aby bolo v obraze zachytávaným veľký priestor okolo jazera všetko ostré? Pýtate sa čo sa zmenilo pri nastavení fotoaparátu, že na ďalších troch fotografiách je v obraze ostrá iba jeho určitá časť?

Pri vytváraní týchto fotografií som pripomenul našim známym [TIP 3](#) a [TIP 5](#) a zoznámil som ich s nastavením clonového čísla.

Pamätajte si, ak budete chcieť rozhodnúť o tom či má byť celý obraz na fotografii ostrý, alebo naopak - či má byť ostrá iba určitá jej časť, musíte si vždy položiť túto otázku: **Aké clonové číslo mám nastaviť?**

Sústredte sa na účinky clonového čísla. Vytvoríte na fotografii miesta ostré alebo neostré, presne podľa vášho rozhodnutia.

Ako správne postupovať v praxi?

Na záver tohto tipu vás určite zaujíma, ako vznikli fotografie pri vulkanickom jazere Kerid.

[Obr. 7-7](#) - [Olympus E-520, Zuiko 70-300mm f/4.0-5.6 ED na 70mm, 1/320s, F5.6, ISO 100, Autor: Ján Vošček, ASDF (c)2011]

Pýtate sa ako správne postupovať v praxi pri vytváraní rozdielnej ostrosti obrazu a nespoliehať sa pri tom na automatické funkcie vášho fotoaparátu?

Zoznámim vás stručne ako v učebniciach pre skutočných fotografov učím fotografické postupy spôsobom „krok za krokom“.

Pri fotografovaní celého kráteru s jazerom (prvé dve fotografie) som použil:

Širokouhlý objektív s ohniskovou vzdialenosťou 20mm

Nastavil som clonové číslo na hodnotu F9,0

Pri fotografovaní detailu skál som použil:

Teleobjektív s ohniskovou vzdialenosťou 200mm

Clonové číslo som nastavil na hodnotu F2,8 a menil som miesto zaostrenia

Pri výučbe metódou Total Picture Control tvoria tieto kroky základné postupy vzdelaného fotografa.

Všetko, čo potrebujete vedieť o účinkoch clonového čísla vás naučím v samostatných učebniciach:

[Zvládnite režim Av digitálnej zrkadlovky Canon - Dostaňte nastavenie clony pod kontrolu](#)

V tejto e-knihe nájdete všetko o správnom nastavení clony na zrkadlovke Canon. Na jednoduchých cvičeniach a postupoch „krok za krokom“, pochopíte všetky účinky clony na fotografii.

[Zvládnite režim A digitálnej zrkadlovky Nikon - Dostaňte nastavenie clony pod kontrolu](#)

V tejto e-knihe nájdete všetko o správnom nastavení clony na zrkadlovke Nikon. Na jednoduchých cvičeniach a postupoch „krok za krokom“, pochopíte všetky účinky clony na fotografii.

Coffee break

Otázky pri šálke kávy

Oddýchneme si na chvíľu od chladnej islandskej prírody. Prenesme sa v duchu do letnej záhrady. Posadte sa ku šálke kávy.

Zamyslite sa nad tým, ako sa dívate okolo seba. Ako vnímate okolie ktoré vidíte? Uvedomujete si, že na čo sa hľadíte, vidíte dokonalo ostro. Ako je to možné? Je to zásluha vášho mozgu, ten vytvára obraz reality, ktorú vnímate okolo seba. Postará sa pri spracovaní vnemov z nášho okolia o to, že na čo uprieme náš pohľad, to vidíme ostro.

Prečo to spomínam a tak podrobne vysvetľujem? Súvisí to s tým, ako postupuje majiteľ fotoaparátu pri „fotografovaní“.

Majiteľ fotoaparátu pri používaní automatického režimu fotoaparátu robí fotografie, na ktorých je ostré úplne všetko. Neprichodí mu na tom nič zvláštne.

[Obr. cb-1](#) - [Parametre: neznáma, Autor: turista, majiteľ fotoaparátu]

Takáto fotografia mu pripadá úplne prirodzená: “Však tak to predsa vidím mojimi očami!” Pozerajte sa chvíľu na túto fotografiu. Pýtam sa, kde sa zastavil váš zrak? Na menšej slnečnici vzadu, či na väčšej vpredu? Alebo až vzadu na plote?

Ja, keď sa na tú fotografiu dívam, neviem ktorú zo slnečnic si mám vybrať a môj pohľad skáče z jednej na druhú.

Chýba mi tu pointa, čo je dôležité. V podvedomí hľadám pointu - ústredný motív. Ak pointu po chvíli sledovania nenájdem obraz pre mňa prestane byť zaujímavý. Pozrite sa teraz na túto fotografiu. Nazval som ju „Dve slnečnice v záhrade“:

[Obr. cb-2](#) - [Nikon Coolpix P310, objektiv 135/2.8, 1/50, F2.8, ISO 100, Autor: BoNo (c)2011]

Pri pohľade na túto fotografiu sa sami seba pýtate sa o akých slnečniciach je tu reč? Váš pohľad upútal plot v pozadí.

[Obr. cb-3](#) - [Nikon Coolpix P310, objektív 135/2.8, 1/50, F2.8, ISO 100, Autor: BoNo (c)2011]

A čo táto fotografia? Kde sa zastavil váš zrak?
Ak odpovedáte, že na slnečnici v pozadí, tak máte pravdu.

[Obr. cb-4](#) - [Nikon Coolpix P310, objektív 135/2.8, 1/50, F2.8, ISO 100, Autor: BoNo (c)2011]

A čo vidíte teraz? No predsa na slnečnicu vpredu! Ako je to ale možné? Začínate už niečo tušiť?

Pohľad diváka pútajú na fotografii miesta ostré. Neostré miesta ho nepútajú ani nerozptyľujú.

Ak chcete zaujať diváka svojimi fotografiami a priviesť jeho pohľad presne na miesto pre ktoré sa rozhodnete, sústreďte sa na odpovede na otázky:

Kam mám zaostriť?

Aké clonové číslo mám nastaviť?

Porovnajme ešte raz fotografie:

Čím sa líšia tieto dve fotografie? Na ľavej fotografii je ostré všetko a na pravej je ostrá iba slnečnica vpredu. Fenomén ktorý naše vnímanie nepozná, ale fotografickým objektívom ide vytvoriť dokonalo, sa volá „hĺbka ostrosti fotografického obrazu“.

Ako správne chápať túto úvahu?

Vzdelaný fotograf vytvára na fotografiách miesta ostré a miesta neostré.

Oko diváka sa sústreďí na miesto, ktoré je na fotografii ostré. Neostré miesta nerušia a neodvádzajú pozornosť diváka. Takto vzdelaný fotograf vedie pohľad diváka pri sledovaní obrazu. Prečo to tak je?

Náš mozog sa pri spracovávaní obrazu sústreďí na miesto ostré a vyhodnotí jeho obsah - dívate sa na slnečnicu. To čo je na fotografii neostré nepovažujete za dôležité a tento obsah vyhodnotíte až v druhom poradí - vy podvedome vnímate okolie slnečnice.

Zoznámte sa s [TIP-om 7](#) a bude vám jasné ako je to možné dokázať.

Všetko o hĺbke ostrosti fotografického obrazu sa dozviete v týchto knihách:

[Dokonalá práca so zrkadlovkou Canon - Dostaňte hĺbku ostrosti obrazu pod kontrolu](#)

E-kniha o dokonalých technikách s DSLR Canon, naučí vás vytvárať na fotografii miesta ostré a neostré. Stačí pár hodín a viete ako vytvoriť portrét s neostým pozadím a krajinársku fotografiu, kde je ostrý každý detail.

[Dokonalá práca so zrkadlovkou Nikon - Dostaňte hĺbku ostrosti obrazu pod kontrolu](#)

E-kniha o dokonalých technikách s DSLR Nikon, naučí vás vytvárať na fotografii miesta ostré a neostré. Stačí pár hodín a viete ako vytvoriť portrét s neostým pozadím a krajinársku fotografiu, kde je ostrý každý detail.

TIP 8

Dosiahnite správne podanie farieb

Vráťme sa z letnej záhrady späť na sever Islandu na pobrežie poloostrova Vatnsnes. Na tomto mieste už naši turisti fotografovali kvety na pláži. Vtedy som im dal [TIP 5](#).

Dnes je nádherný slnečný deň. Pozrime sa, ako naši turisti budú fotografovať pobrežné útesy.

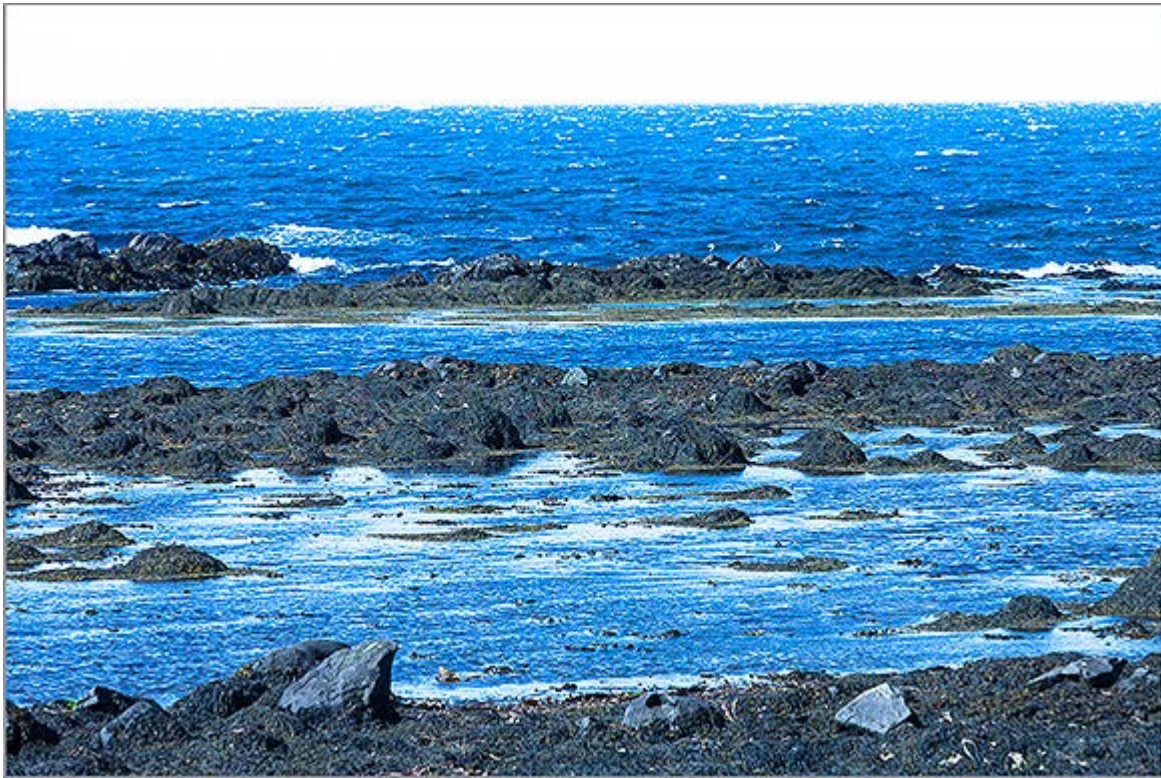

[Obr. 8-1](#) - [Canon EOS 5D, objektív Canon EF 70-200/2.8L IS USM na 70mm, 1/2000, F2.8, ISO 200, Autor: BoNo (c)2011]

Aké vyváženie bielej mám nastaviť?

Upozornenie: Ak čítate tento text na čítačke s čiernobielym displejom, pre správne pochopenie ďalšieho výkladu, [navštívte online obrazovú prílohu tejto knihy](#). Prezerajte sprievodné fotografie na zariadení s farebným displejom. Pozrime sa na túto ich fotografiu. Sústreďme sa na jej farby.

[Obr. 8-2](#) - [Canon EOS 5D, EF 70-200/2.8L IS USM na 200mm, 1/400, F7.1, ISO 100, WB = tungsten (žiarovka) počas slnečného dňa, Autor: BoNo (c)2011]

Má verné podanie farieb? Morská voda má neobvykle modrú farbu. Skaly útesov sú tiež výrazne modré. Je takéto podanie farieb správne? Nie, nieje.

Čo spôsobilo, že na fotografii prevládajú modré tóny?

V príručke ku fotoaparátu sa môžete dočítať, že je možné meniť podanie farieb na fotografii. Funkcia s týmto nastavením býva v menu vášho fotoaparátu označená ako „Vyváženie bielej“.

Snažím sa turistom ukázať ako pracuje táto funkcia:

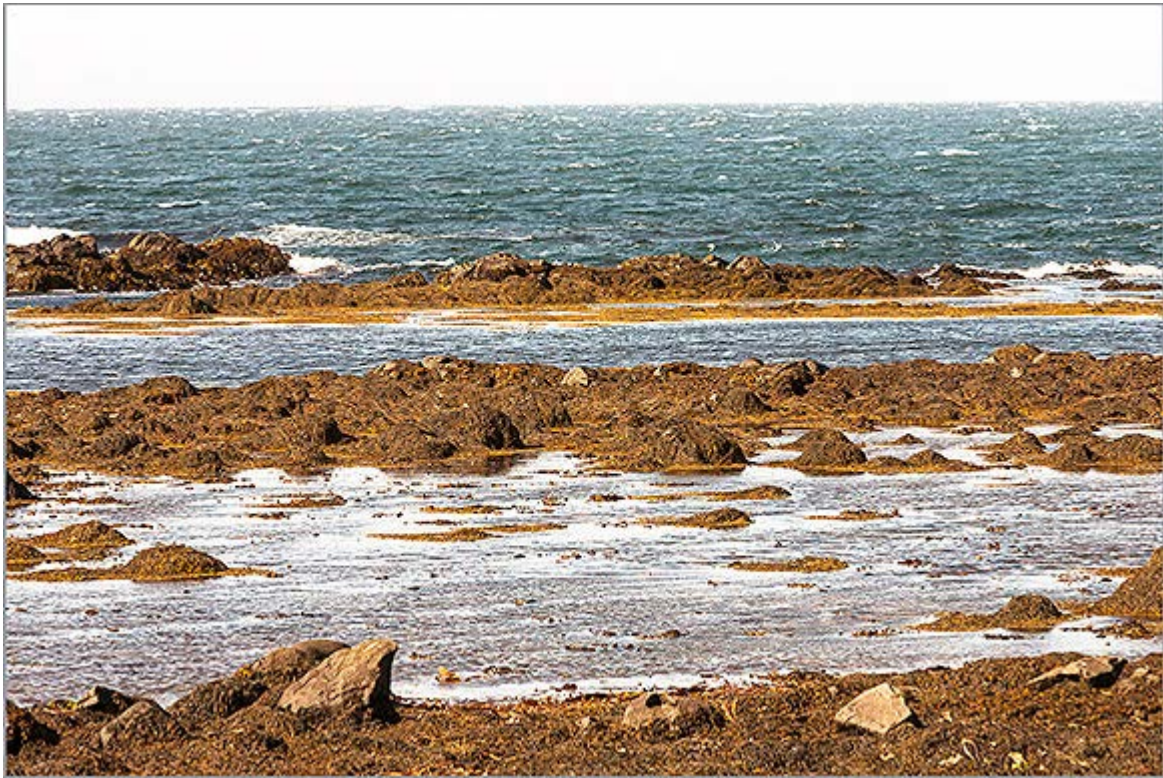

Vojdite do menu vášho fotoaparátu
V menu „Vyváženie bielej“ bol nesprávne zvolený symbol „žiarovka“. Zmeňte toto nastavenie.

Nastavte symbol „v tieni“

Odfotografujte útesy ešte raz. Aké máme teraz podanie farieb?

[Obr. 8-3](#) - [Canon EOS 5D, EF 70-200/2.8L IS USM na 200mm, 1/400, F7.1, ISO 100, WB = shade (v tieni) počas slnečného dňa, Autor: BoNo (c)2011]

Prevládajú červené tóny. Ich účinkom má morská voda hrdzavú farbu a útesy sú výrazne hnedé. Ani toto podanie farieb nie je správne.

Ako teda dosiahnuť skutočne verné podanie farieb?

Poradím turistom, nech sa pozrú na oblohu. Svieta na nej slnko.

Vojdite opäť do menu vášho fotoaparátu „Vyváženie bielej“

Zmeňte nastavenie zo symbolu „v tieni“ na symbol „slnečno“

Odfotografujte útesy s týmto nastavením vyváženia bielej. Aké máme teraz podanie farieb?

[Obr. 8-4](#) - [Canon EOS 5D, EF 70-200/2.8L IS USM na 200mm, 1/400, F7.1, ISO 100, WB = 5650K , Autor: BoNo (c)2011]

Podanie farieb na fotografii teraz verne zachytáva farby morskej vody a skalných útesov, ktoré turisti počas slnečného dňa vnímajú svojim zrakom.

Pýtate sa aj vy, či budete vedieť, ktorý symbol pri „vyvážení bielej“ máte nastaviť?

Vnímajte vlastnosti svetla pri ktorom fotografujete.

Ak viete aké svetlo osvetľuje scénu ktorú fotografujete, potom správne zvolíte symbol pre „Vyváženie bielej“. Dosiahnete tak správne podanie farieb na vašej fotografii.

Ako uplatniť tento tip v praxi?

Pri tomto tipe som vás zoznamoval s významom základnej otázky fotografa: **Aké vyváženie bielej mám nastaviť?**

Pri výučbe metódou Total Picture Control patrí táto otázka medzi základné otázky fotografa.

Ak zabudnete na nastavenie vyváženia bielej, nebudete mať podanie farieb na vašich fotografiách pod kontrolou.

BONUS - O čiernobielej fotografii

Túžite po kvalitných, pôsobivých čiernobielych fotografiách? Zoznámili ste sa už s [TIP-om 2?](#)

Potom určite viete, že čiernobiele fotografie podľa vašich predstáv nevytvoríte tým, že prepnete fotoaparát do automatického režimu čiernobieleho fotografovania.

[Obr. 8-5](#) - [Canon EOS 5D, EF 70-200/2.8L IS USM na 200mm, 1/400, F7.1, ISO 100, WB = 5650K , Autor: BoNo (c)2011]

Kvalitné digitálne čiernobiele fotografie vám odporúčam vytvoriť spracovaním a úpravou fotografií farebných. Prevod do čiernobieleho podania dnes ponúka väčšina programov pre spracovanie digitálnych fotografií.

Aké fotografie sú vhodné na úpravu do čiernobieleho podania?

Často sa stretávam s nesprávnymi názormi niektorých fotografov. Nabádajú, že keď sa nepodarí správne vyváženie bielej, nie je to stratené, stačí previesť fotografiu do čiernobiela.

Všetko, čo potrebujete ako skutočný fotograf vedieť o vernom podaní farieb, vás naučím v samostatných učebniciach:

[Zvládnite vyváženú bielej s kompaktným fotoaparátom a ultrazoomom - Dostaňte dokonalé farby pod kontrolu](#)

V tejto e-knihe nájdete všetko o správnom nastavení vyváženú bielej na vašom kompakte a ultrazoom. Na praktických cvičeniach „krok za krokom“ pochopíte, ako dosiahnuť správne podanie farieb v každej situácii.

Zvládnite vyváženie bielej so zrkadlovkou Canon - Dostaňte dokonalé farby pod kontrolu

V tejto e-knihe nájdete všetko o správnom nastavení vyváženia bielej na digitálnej zrkadlovke Canon. Na praktických cvičeniach „krok za krokom“ pochopíte, ako dosiahnuť správne podanie farieb v každej situácii.

Zvládnite vyváženie bielej so zrkadlovkou Nikon - Dostaňte dokonalé farby pod kontrolu

V tejto e-knihe nájdete všetko o správnom nastavení vyváženia bielej na digitálnej zrkadlovke Nikon. Na praktických cvičeniach „krok za krokom“ pochopíte, ako dosiahnuť správne podanie farieb v každej situácii.

TIP 9

Sústredte sa na obsah fotografie

Čo mám fotografovať?

Pri našej ceste po Islande sme dorazili do hlavného mesta Reykjavíku. Naši turisti sa vydali na prehliadku mesta. Pozrime sa ako budú fotografovať Dansleikur - sochy hudobníkov od autora Torbjorga Palsdottira. Štyri sochy hudobníkov vytvárajú pomerne náročnú kompozíciu. Turista pri fotografovaní bez zaváhania doplní svoju kompozíciu o ďalšie zaujímavé objekty. Tri dievčatá zapózujú na spomienkovej fotografii z Reykjavíku.

[Obr. 9-1](#) - [Olympus E-520, Zuiko 14-42mm f/3.5-5.6 ED na 27mm, 1/250s, F9.0, ISO 400, Autor: Ján Vošček, ASDF (c)2011]

Turista fotografuje všetko čo vidí a vtesná to do jednej fotografie.

Nezaoberá sa dôležitou otázkou: **Čo mám fotografovať?**

Pri návštevách zaujímavých miest fotografuje turista so zámerom vytvoriť dôkaz „Tu som bol“. Divák takýchto fotografií, ktorý „tam nebol“ je zmätený. Nevie na čo sa má sústrediť, čo je na nich zaujímavé. Spomeňte si na prvú fotografiu dvoch slnečníc...

Ako mám fotografovať, aby na mojich fotografiách bolo iba to čo upúta diváka?

[Obr. 9-2](#) - [Olympus E-520, Zuiko 14-42mm f/3.5-5.6 ED na 14mm, 1/250s, F9.0, ISO 400, Autor: Ján Vošček, ASDF (c)2011]

Pri tejto fotografii využijeme vedomosti, ktoré už poznáme z predošlých tipov a položíme si tieto otázky:

- **Akým objektívom budem fotografovať?** - [TIP 3](#)
- **Kam sa mám správne postaviť,** či v tomto mojom prípade ľahnúť? - [TIP 4](#)
- **Kam mám zaostriť?** - [TIP 5](#)
- A nezabudneme tiež na to, **aké vyváženie bielej mám nastaviť?** - [TIP 8](#)

Týmto spôsobom fotografovania som zaujal všetkých turistov okolo. Posúďte či tá námaha stála za to:

[Obr. 9-3](#) - [Canon EOS 5D, Zenitar 16mm fish eye, 1/1600, F4.0, ISO 100, Autor: BoNo (c)2011]

Sústredte sa na detail - menej je vždy viac. Pred tým, než stlačíte spúšť, zamyslite sa nad obsahom fotografie, ktorú sa chystáte vytvoriť.

Základom fotografického umenia je umenie vynechávať!

Ukážte divákovi vašich fotografií nevšedný pohľad na všedné veci okolo vás.

Fotografia je vašim dielom - sústredte sa na jej obsah - veľa vypovedá o stave vašej mysli, sústredenosti a hlavne ako vnímate svet okolo seba! Vašou základnou úlohou ako fotografa je vyjadrovať sa obrazom!

Fotografia je vašim dielom - sústredte sa na jej obsah

Názov, alebo text fotografie nemusí pre diváka znamenať to čo jej obsah. Ak divák nepochopí obsah fotografie, jej príbeh alebo odkaz, žiaden názov či rozsiahly popis obsah nevytvorí. Pamätajte, že najlepší názov fotografie je "bez názvu" - a preto myslite a vyjadrujte sa vždy obrazom! Ak ku vašemu mysleniu obrazom pridáte vaše vedomosti, získate kontrolu nad obsahom vašich fotografií. Obdiv a úspech u diváka máte zaručený!

TIP 10

Vzdelávajte sa!

Aký je rozdiel medzi majiteľom a fotografom?

O chvíľu vás budem nabádať, aby ste stúpali na vrchol vašich vedomostí. Pred tým, vystúpme s našimi turistami na malý kopec pri vulkáne Krafla. Fotografujme pohľad do údolia pred nami:

[Obr. 10-1](#) - [Canon EOS 5D, EF 70-200/2.8L IS USM na 135mm, 1/1000, F5.6, ISO 200, Autor: BoNo (c)2011]

Pripomeniem vám, ešte raz, aký je rozdiel medzi majiteľom fotoaparátu a fotografom:

Ak chcete upútať diváka, nefotografujte automatikou fotoaparátu.

Výsledkom bude fotografia, ktorá nie je podľa vašich predstáv. Ako to je na tejto fotografii turistu?

[Obr. 10-2](#) - [Fotografované v automatickom režime, použitý objektív s ohniskovou vzdialenosťou 73mm - turista nevedel nič o správnom použití vlastností objektívu, Autor: turista]

Zamračená obloha a nesprávne zvolená kompozícia spôsobila, že divák neuvidí krásne farby údolia, farbu vody s odleskami slnka a dramatické mraky na oblohe.

[Obr. 10-3](#) - [Fotografované v manuálnom režime digitálnej zrkadlovky: Expozičný čas 1/800 pri citlivosti ISO 200, clonové číslo bolo nastavené na 7,1. Použitý bol širokouhlý objektív 24mm, Autor: BoNo (c)2011]

Nebudte iba majiteľom fotoaparátu, čo sa spolieha na jeho automatické funkcie a výsledky svojho snaženia obhajuje slovami „to tam tak bolo...“.

Vzdelávajte sa! Vaše vedomosti vás budú viesť na ceste k dokonalej fotografii. Staňte sa fotografom. Dostaňte obsah vašich fotografií pod kontrolu!

Zahrnul som vás množstvom tipov ako správne fotografovať. A vy sa pýtate, ako to všetko pochopiť a ako si to zapamätať? Čo z toho budete pri fotografovaní potrebovať?

Dobrym fotografom sa nenarodíte. Ak chcete byť skutočným fotografom, pamätajte si: **Dobry fotograf musí vyrásť na vedomostiach!**

Rozlúčka s Islandom

Rozlúčme sa s Islandom poslednou fotografiou pri jazere Botnstjörn. Na záver našej cesty po tomto nádhernom ostrove, vám chcem ešte predstaviť turistov, s ktorými sme sa stretávali a ktorým som dával rady a tipy ako správne fotografovať.

[Obr. 10-4](#) - [Olympus E-520, Zuiko 14mm f/4.5, 1/50s, F4.5, ISO 100, Autor: Zuzana Letková, ASDF (c)2011]

Sú nimi moji vynikajúci študenti, dnes už moji kolegovia fotografi, ktorí sa radi zahráli na turistov-majiteľov fotoaparátov. Prvým z nich je autorka tejto fotografie Zuzana Letková, ASDF (za kamerou), uprostred snímky je Allan Bánik, ASDF. Vpravo Ján Vošček ASDF. Vľavo na snímke sa spokojne tvári - B. BoNo Novosad, váš sprievodca foto výletom a autor tejto knihy.

Poznámka: ASDF - je titul ktorý udeľuje Škola digitálnej fotografie absolventom, ktorí úspešne ukončili najvyšší stupeň vzdelania.

[Obr. 10-5](#) - [Canon EOS 5D, Carl Zeiss Flektogon 2,8/20mm, 1/1000s, F11, ISO 100, Autor: BoNo (c)2011]

Príloha 1

Stúpajte na vrchol vašich fotografických vedomostí

Vaše ďalšie kroky

Páčil sa vám náš spoločný foto výlet? Pomohli aj vám tipy, ktoré som dal turistom? Chcete pokračovať vo vašom vzdelávaní? Chcete byť skutočným, vzdelaným fotografom a vydať sa na cestu k dokonalej fotografii? Pýtate sa, aké by mali byť vaše ďalšie kroky na tejto ceste?

Ak vás zaujali moje tipy a rady, ponúkam vám učebnice pre skutočných fotografov. Z edície Total Picture Control pre začínajúcich fotografov odporúčam:

LEVEL

Pre začínajúcich fotografov

LEVEL

Základné fotografické znalosti a skúsenosti

LEVEL

Rozšírené fotografické znalosti a postupy

LEVEL

Dokonalé fotografické postupy

Učebnice sú náročnosťou preberanej problematiky a spôsobom výkladu rozdelené do úrovní. Ku každej preberanej téme obsahujú príklady a cvičenia vedené spôsobom „krok za krokom“ pri ktorom ľahko pochopíte (naučíte sa) všetky dôležité fotografické techniky a postupy.

Spomeňte si na moju radu v [TIP-e 2](#).

Je veľmi dôležitá, tak vám ju dávam znovu: **Kvalitu fotografa neurčuje jeho výbava, ale jeho vedomosti.**

Ak sa chcete stať skutočne dobrým fotografom pamätajte, že:

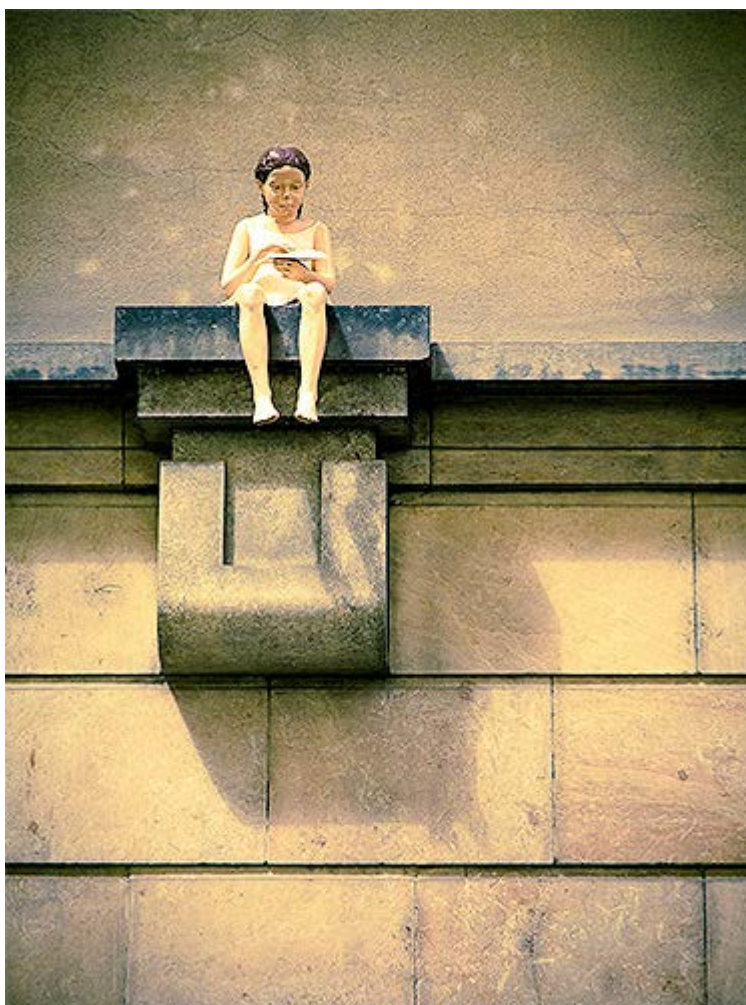
Dobrá fotografia je určená pre diváka, nech vám tleska.

Fotografia ktorá sa nepodarí, je určená pre vás! Chybami sa fotograf učí.

Príloha 2

Slovník pojmov

Dobrý fotograf sa nenarodí - dobrý fotograf vyrastie na vedomostiach!

Našli ste pri čítaní tejto vašej prvej knihy o fotografovaní, výraz ktorému ste nerozumeli? Navštívte online výkladový slovník zostavený podľa výučbovej metódy Total Picture Control. Tu nájdete výklad dôležitých fotografických pojmov a postupov pre začínajúcich fotografov:

www.to-pi-co.com/sk/glossary/level-0

Ďalšie pojmy ktoré ste v tomto slovníku nenašli

Ďalšie pojmy, ktoré ste v online slovníku ani v obrazovej prílohe tejto knihy nenašli, sú obsahom ďalších učebníc pre skutočných fotografov z edície Total Picture Control.

Vyberte si z ponuky učebníc a určite nájdete objasnenie pojmu, ktoré ste hľadali.

www.total-picture-control.com

Čo je to Total Picture Control?

Total Picture Control ako výučbová metóda

Ako učiteľ fotografovania, sa dennodenne stretávam s tým, že začínajúci fotograf chápe fotografovanie, ako problém správneho nastavenia fotoaparátu. Všetok čas a energiu venuje štúdiu návodov na použitie, diskusných fór na internete a čítaniu kníh o fotografovaní, ktorých autor už zabudol (bohužiaľ) ako sa naučil jednotlivé schopnosti a popisuje fotografovanie, ako niečo prirodzené a hovorí o tom, že stačí mať oko.

Naučiť sa správne fotografovať - pochopiť túto ucelenú schopnosť človeka, hneď naraz, je veľmi ťažké. Preto som výučbu tejto ucelenej schopnosti rozdelil do jednoduchých krokov. Správny postup, ako urobiť tieto kroky som sformuloval do 6 jednoduchých otázok.

Takýto spôsob výučby som pomenoval "Total picture control". Touto metódou vediem fotografické kurzy a odborné prednášky, ktoré už absolvovali tisíce začínajúcich fotografov, bez rozdielu pohlavia a veku.

Ja vám teraz ponúkam ucelenú edíciu učebníc fotografovania vytvorenú touto metódou.

Total Picture Control je kompletná edícia učebníc fotografovania

Pod názvom Total Picture Control, vám ponúkam kompletnú edíciu učebníc o fotografovaní. Takúto edíciu nenájdete v žiadnej ponuke iného vydavateľa. V čom je jej jedinečnosť?

- Učebnice sú zaradené do úrovní, podľa stupňa vedomostí - od začiatočníka až po úroveň pokročilého fotografa.
- Jednotlivé tituly na seba nadväzujú, v rovnakej úrovni vedomostí podľa preberanej problematiky.
- Tituly na seba nadväzujú aj v rastúcej úrovni podľa rozsahu vedomostí
- Tituly ponúkame jednotlivo, alebo zoradené do kolekcií - získate tak uzavretý súbor vedomostí a samozrejme za výhodnú cenu!

Vzdelávajte sa! Siahnite až na vrchol fotografických vedomostí - Total Picture Control je vaša správna cesta na vrchol!

www.Total-Picture-Control.com

www.total-picture-control.com

Sledujte aktuálne novinky a akcie Total Picture Control!

[Stiahnite sa našim fanúšikom na Facebooku](#)

Dajte nám vedieť Váš názor na túto knihu!

Vaše názory a postrehy robia naše knihy lepšími. Ak máte návrh na zlepšenie, prípadne ste našli chybu, dajte nám prosím vedieť prostredníctvom [tejto lokality](#).